

SVENSKA TEATERN I HELSINGFORS.

Etter Sjundra Ar.

Den 30 September

1782—1882.

Nya Aktietryckeriet i Helsingfors 1882.

"Där låg ett skimmer öfver Gustafs dagar,
Fantastiskt, utländskt, flärdfullt, om du vill,
Men det låg sol däri och hur du klagar,
Hvar stode *vi* om de ej funnits till?"

Tegnér.

I.

Hör, hvad jubel! skotten dundra, hör musikens glada larm!
Hur de högtidsklädda skaror trängas glädtigt arm i arm,
När Septembersolen kastar guld på gator, hus och torg,
Glädjens guld på täta massor, ilande till kungaborg.

Stanna folk med blottadt hufvud, där de stolta lejon stå;
Hälsa vördnadsfullt din fana, segergammal, gul och blå!
Öppnen leden lifdrabanter! borgens portar springa opp.
Folk, hvem är den kung, som kommer? hvem är nu din fröjd, ditt hopp?

Icke är det högväxt herre, hjältekung med gullgult hår,
Som med herrskarblick i spetsen för sitt gula garde går.
Riddarholmen redan gömmer honom och hans Wasa ätt,
Och hans tappre gossar sommat längesen på Lützens slätt.

Ej mot stränge "kronofogden", hur han också aktad är,
Så i glädtigt jubel hurra folkets täta massor där.
Icke är det reslig yngling, som med sina gossar blå,
Hur det svenska stålet biter, åter går att fresta på.

Nej! han kommer ej i kyller, kommer ej i rocken blå.
Likväl vid hans åsyn alla blickar brinna, hjärtan slå,
Där i siden och parfymen skrider spenslig, skön och ung
Arfvingen till Wasars rike, hjältefolkets tjusarkung.

Och hans följe! — se, hvad brokig hop, i glitter, bjäfs och band.
Klarare än stålen blixtrar kring kungen blickars brand.
Sköna damer med fontanger, smink på kind och flärd i barm,
Mun, som myser, blick som brinner, kanske nästan altför varm.

Ädlingar i silkesstrumpor, prydda till parad och bal,
Med lekvärjan vid sin sida, grannlåt, smicker i sitt tal.
Är det sådan ätt du hälsar, fräjdade och stolta folk?
Är det sådan kung du hyllar såsom tidehvarfvets tolk?

Nej! förvisso nej! — där faller mången spefull blick också
På hans fina, stolta damer, där så dristiga de gå.
Och där rodnar mången tärna, brinner mången blick i harm
Vid hans sprättars spotska löje eller blick så sinnligt varm.

Och de franska fraser klinga ej rätt ledigt på Norrbro,
Fast i modersmålets toner jämt de söka sätta bo.

Och där vandra många, höga, mörka män i hopen med,
Med en blick, som vants befalla, fast den nu i hot sänks ned.

Men på kungen faller solen, där han främst i ledet går,
Faller som en segergloria kring hans vackra, bruna hår.
Och när blicken upp han höjer, ler med stora, ögon blå,
Som ett soligt skimmer strålar det kring mörka massor då.

Där är sol i kungablicken, snille, glädje och behag.
Underbar där bor en tjusning i de fina, ädla drag.
Hattar flyga, ögon tindra, tusenstämmigt jubelrop
Svarar Gustaf, där han glädtigt hälsar folkets tjusta hop.

Säg! hvad vållar denna fröjden? minnet af den solskensdag,
Då han folk och rike frälste, blef en frihetens korag,
Som fast tio år förflutit eldar än hans svenska folk?
Har han ock för andra bragder redan hunnit bli en tolk?

Ja! en segerfest han firar, som med många mödor vanns.
Fosterlandet kungen skänker åter ny en dag af glans.
Men sin strid han än ej kämpat ut på dödens dystra fält.
På det skönas rosenmarker tjusarkungen rest sitt tält.

Ej blott blodstänkt krigarlager tredje Gustaf vinna vill.
Sångens, konstens höga makter höra främst hans hjärta till.
Ock åt dem i fosterlandet vill han reda hem och härd,
Vill åt svenska äran öppna åter ny och rik en värld.

Se! där reser sig i höjden templet, som han hägnat dem,
Svenska sängen, svenska scenen till ett eget, älskadt hem.
Glad han in i salen träder och med framtidsfröjd och hopp
Första gång på furubräder nu Thalia träder opp.

Språk, som kärve karoliner dundrat ut vid trummans larm,
Formas nu på sköna läppar till en ton så vek och varm.
Sång, som stred på Lützens slätter, bad i dystra dömets kor,
Nu på diktens vida vingar ut i fria rymder for.

Och de höge fädrens skuggor, Sveas hjältar, riddersmän,
Se! de gånga stolt ur grafven, tjusande sitt folk igen.
Än, som förr, för barndomsbruden Gustaf Adolf brinner, ber.
Tjusande igenom tiden Siri Brahe fager ler.

Nu har snillet lärt sig svenska; på dess toner första gång
Ädla känslor, stora tankar gå kring världen segergång.
Jubla drottningburna, länge glömda, dyra modersmål!
Se! du skimrar skönt af pärlor, hör! du klingar stolt som stål.

Och uti förtjusning lyssnar där ett folk, en kungastad,
På den packade parterren, i de granna logers rad.
Kungen främst i tjusta skaran jublande applåden ger,
När den sista akten ändats och ridån man sänker ner.

Kvällen slutas, nattens stjärnor stråla stilla i Norrström.
Tider växla, slägten somna, mänskolifvet är en dröm.
Men en ädel bragd, *den* lefver, hugstort minne ej förgår,
Tjusar, tänder ädla hjärtan ännu efter hundra år.

II.

Underbara makt som ligger i en ädel glöd ändå,
Som på seklers sorg, på själfva dödens dysterhet kan rå,
Som igenom tiden talar, manande med mäktig röst,
Som till tankar, tjusning tänder tusen kalla mänsko bröst.

Träd som svenska sångens skyddsgud fram till fest på denna dag,
Som dig veg till makt och ära först i tredje Gustafs lag.
Elda du den enkla sången, annars, ack! så stel och matt
Låt i diktens solsken hundraåra minnet stråla gladt!

Träd som svenska scenens genius själf på tiljan med och le,
Att ditt hjärtas kärleksfulla tack för kungagåfvan ge.
Signa du din konstnärns sträfvan, brinn du i hans blick och barm,
Annars stolta tiden finner kungadikten fadd och arm.

Vittna du åt dagens döttrar, som i väntan sitta där,
Vittna du åt stolte söner, hvilka kritiskt samlats här,
Att fast hundra år försvunnit sen den soligt sköna dag,
Då den svenska scenens genius slöjan drog från drottningdrag,

Att han lefver, att han tjusar mäktig än med minnets makt,
Kungen, som med hjärtats kärlek städse höll om sången vakt,
Som de ljusa Genier lockat upp till arm och kulen nord,
Att ge lif åt sköna bilder, glans och glöd åt ton och ord.

Säg dem du: fast mörka skuggor skymde på hans bana se'n,
Brann hans hug för snillets seger alltid ädel, hög och ren,
Varm för fosterländska minnen, för vårt språk, så stolt och skönt,
Och en sådan kärlek aldrig, aldrig bör bli obelönt! —

Säg dem du: om tankar, toner här ha eldat, tjusat dem,
Så har *han* sin del i tacken, han, som rest det första hem
Åt de hulda höga makter, tjusande i scen och sång
På det språk vår egen moder lärde oss som barn en gång.

Lär du dem den samma kärlek, värm du dem till samma brand,
Gustafs verk att högsint hägna äfven här på Finlands strand.
Se! då firas skönast, stoltast tjusarkungens minnesdag,
Och för dem gryr opp en framtid i ditt ödes dunkla drag.

Gånge Rolf.